

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 335/2020-44

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. júla 2020 v senáte zloženom z predsedu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 47 Charty základným práv Európskej únie a čl. 2 ods. 3 písm. a), b) a c) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach postupom Okresného súdu Poprad v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 31/2009 a uznesením vydaným v tomto konaní 5. decembra 2019, a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého postupu a rozhodnutia orgánu verejnej moci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. februára 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) a čl. 2 ods. 3 písm. a), b) a c) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „medzinárodný pakt“) postupom Okresného súdu Poprad (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 31/2009 (ďalej len „napadnuté konanie“) a uznesením v tomto konaní vydaným 5. decembra 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka bola stranou v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 12 C 31/2009 v procesnom postavení žalovanej 1, proti ktorej sa žalobca domáhal určenia vlastníckych hraníc k pozemku nachádzajúcemu sa v katastrálnom území mesta Poprad.

3. Okresný súd rozsudkom č. k. 12 C 31/2009-734 z 20. júla 2017 (ďalej len „rozsudok z 20. júla 2017“) žalobu zamietol a sťažovateľke priznal voči žalobcovi právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 % a žalovanému 2 náhradu trov konania nepriznal.

4. Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 24 Co 146/2017-790 z 11. decembra 2018 rozsudok okresného súdu z 20. júla 2017 potvrdil ako vecne správny.

5. Uznesením okresného súdu č. k. 12 C 31/2009-833 z 29. júla 2019 (ďalej len „uznesenie z 29. júla 2019“) vydaným vyšším súdnym úradníkom okresný súd rozhodol o sume náhrady trov konania tak, že žalobcu zaviazal zaplatiť sťažovateľke náhradu trov konania v sume 1 316,07 €.

6. O sťažnosti sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu z 29. júla 2019 rozhodol okresný súd napadnutým uznesením tak, že túto zamietol ako nedôvodnú.

7. Podľa sťažovateľky napadnuté uznesenie okresného súdu neobsahuje odôvodnenie vyžadované zákonom a medzinárodnými dohodami, pričom vykazuje znaky nepreskúmateľnosti, a to z dôvodu nevysporiadania sa okresného súdu s odvolacími námietkami sťažovateľky.

8. Sťažovateľka argumentuje, že sudca okresného súdu sa pri rozhodovaní v jej veci neriadil zásadami právneho štátu a uprednostnil formalizmus rozhodovania, ktorý povýšil nad zmysel súdnej ochrany, v rámci ktorej sa sťažovateľka *„domáhala svojich hmotných, aj procesných práv, čo priamo súvisí s poskytovaním súdnej ochrany“*.

9. Okrem toho pri prejednávaní opravného prostriedku bol zvolený zo strany okresného súdu formalistický postup, ktorým za použitia svojvoľnej argumentácie sudca okresného súdu odôvodňuje zrejmu nespravodlivosť. Sťažovateľka dôvodí, že výdavky okresnému súdu preukázala v rozumne požadovanej miere a tieto boli vynaložené účelne. Odmietnutie výdavkov zo strany okresného súdu z dôvodu, že v konaní nebola predložená *„špeciálna listina o vykonaní porady s dôvodmi a priebehom, podpísaná advokátom a klientov“*, považuje sťažovateľka za akt svojvôle odporujúci zákonu a jeho zmyslu a účelu.

10. Podľa sťažovateľky okresný súd neaplikoval ustanovenia Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP) týkajúce sa právomoci rozhodnúť o opravnom prostriedku ústavne súladným spôsobom. Judikatúru ústavného súdu týkajúcu sa náhrady trov konania vyložil okresný súd v napadnutom uznesení prísne účelovo a formalisticky a sťažovateľke nedal odpoveď na zásadné námietky v sťažnosti uvedené.

11. Sťažovateľka tvrdí, že princípom kontradiktórnosti sa riadi aj rozhodovanie o trovách konania, takže povinnosťou okresného súdu bolo doručiť podania sťažovateľky *„protistrane, ktorá sa mala s nimi oboznámiť a vyjadriť sa k nim... nie je vylúčené, že by žalobca nárok uznal a tým by došlo k zhodnému tvrdeniu strán (§ 186 ods. 2 CSP)“*.

12. Aj dokazovanie vo veci trov konania sa musí podľa sťažovateľky riadiť ustanoveniami Civilného sporového poriadku (§ 185, § 186 a § 262 CSP), a preto je neprípustné, aby všeobecný súd preveroval dôkazy predložené sťažovateľkou nimi určenými dôkazmi (bez návrhu strany tak všeobecný súd konať nemôže).

13. Za porušenie princípu kontradiktórnosti považuje sťažovateľka aj nedoručenie sťažnosti sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu z 29. júla 2019 protistrane. V tejto súvislosti odkazuje na rozhodovaciu činnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorý vo svojom rozhodnutí sp. zn. 1 ObdoG 1/2018 zo 4. decembra 2018 vyjadril názor, podľa ktorého pokiaľ sťažnosť žalovaného nedoručil súd žalobcovi ako protistrane a následne rozhodol o sťažnosti, pričom sa v celom rozsahu stotožnil s argumentmi žalovaného uvedenými v sťažnosti, hoci žalobca o sťažnosti a ani o argumentoch v nej uvedených nemal žiadnu vedomosť, porušil princíp kontradiktórnosti konania, princíp rovnosti zbraní, a tým aj právo žalobcu na spravodlivý proces (fair trial), čo treba považovať za závažnú fundamentálnu procesnú vadu konania.

14. V ďalšom sťažovateľka uvádza, že *„nemôže akceptovať to, že súd nepriznal porady advokátov so žalobkyňou, ktorých dátumy žalovaná preukázala /určila ich zo svojich poznámok a i z fakturácie niektorých advokátov/“*.

15. Dôvodí ďalej, že je logické, ak advokát nie je z miesta sídla všeobecného súdu, aby mu všeobecný súd priznal cestovné či náhradu za stratu času. Tieto náhrady podľa sťažovateľky nie je potrebné nijako preukazovať. Sťažovateľka súhlasí s názorom všeobecného súdu, že nahliadnutie do spisu nie je priamo ako právny úkon uvedený vo vyhláske Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), avšak argumentuje, že aj za tento právny úkon patrí odmena (ako za úkon povahou a účelom najbližší).

16. Odhliadnuc od duševnej traumy a všetkých útrap, ktoré sťažovateľke spor vo veci priniesol, podľa sťažovateľky *„odporuje logike a zdravému rozumu, aby za desať rokov tohto súdneho sporu boli trovy iba 1300 €“*.

17. Podľa sťažovateľky otázka účelnosti celkových trov konania súdom tak vykazuje extrémne vybočenie z pravidiel upravujúcich rozhodovanie o trovách konania, čím nadobudla táto otázka ústavnoprávny rozmer.

18. Na podklade uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie o nej rozhodol nálezom tak, že vysloví porušenie práv zaručených ústavou, listinou, dohovorom, dodatkovým protokolom, chartou a medzinárodným paktom postupom okresného súdu v napadnutom konaní a ním vydaným napadnutým uznesením, napadnuté uznesenie okresného súdu zruší a vec vráti okresnému súdu na ďalšie konanie a sťažovateľke prizná primerané finančné zadosťučinenie v sume 1 000 €. Sťažovateľka si zároveň uplatňuje náhradu trov konania v sume 375,24 €.

II.

Ústavnoprávne východiská rozhodovania ústavného súdu

19. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

20. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

21. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

22. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania:

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

23. V zmysle judikatúry ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil

žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mal preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03).

24. Ústavná ochrana základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy je rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity vyplývajúcim z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sú všeobecné súdy primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Ústavný súd preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu tak môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04, III. ÚS 581/2015).

25. V zmysle už prezentovaných záverov sa ústavný súd pri posúdení namietaného porušenia práv zaručených ústavou, listinou, dohovorom, dodatkovým protokolom, chartou a medzinárodným paktom postupom okresného súdu v napadnutom konaní a napadnutým uznesením okresného súdu sústredil a zameral na posúdenie otázky, či sa okresný súd s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľky, ktorú uplatňovala v podanej sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu z 29. júla 2019, vysporiadal adekvátne a preskúmateľne a či má súdom zvolená interpretácia aplikovaných právnych noriem ústavnoprávne akceptovateľný charakter.

K namietanému porušeniu základného práva zaručeného čl. 47 charty

26. Podľa čl. 51 ods. 1 charty sú ustanovenia charty určené členskými štátmi výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Európskej únie. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie sa základné práva zaručené v právnom poriadku Európskej únie uplatnia vo všetkých situáciách, ktoré upravuje právo Európskej únie, avšak nie mimo týchto situácií. Pokiaľ teda určitá právna situácia nepatrí do pôsobnosti práva Európskej únie, nemôžu sa na akty členských štátov vzťahovať ani ustanovenia charty (porov. napr. rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 30. júna 2016 vo veci C-205/2015, Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Brașov proti Vasilem Tomovi, Biroul Executorului Judecătoresc Horațiu-Vasile Cruduleci, body 23 a 24, ECLI:EU:C:2016:499).

27. Z obsahu ústavnej sťažnosti ani z príloh k nej priložených podľa názoru ústavného súdu nevyplývajú žiadne dôvody na záver, že by okresný súd vo veci žaloby o určenie hraníc k pozemku a v rámci nej v konaní o sume náhrady trov konania aplikoval právo Európskej únie.

28. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd časť ústavnej sťažnosti vo veci namietaného porušenía základného práva zaručeného čl. 47 charty postupom okresného súdu v napadnutom konaní a napadnutým uznesením okresného súdu odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu základných práv zaručených čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny

29. V bodoch 11 a 13 tohto uznesenia sťažovateľka argumentuje, že okresný súd porušil princíp kontradiktórnosti, ako aj súvisiacu zásadu rovnosti účastníkov v konaní tým, že jej podania vrátane sťažnosti ako opravného prostriedku proti rozhodnutiu okresného súdu vydanému vyšším súdnym úradníkom nedoručoval na vyjadrenie protistrane (žalobcovi). Uvedeným spôsobom podľa sťažovateľky došlo k porušeniu práv zaručených čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 38 ods. 2 listiny.

30. Bez potreby bližšie sa zaoberať uvedenom námietkou ústavný súd konštatuje, že jej už na prvý pohľad chýba potrebný ústavný rozmer. Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie vo veci porušenia základných práv a slobôd zaručených ústavou alebo medzinárodnou zmluvou konkrétnej fyzickej alebo právnickej osoby, nie však akákoľvek náprava procesných nedostatkov v konaní príslušného orgánu verejnej moci.

31. Ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti pritom vyslovil, že domáhať sa ochrany základných práv na ústavnom súde môže fyzická osoba alebo právnická osoba jedine v záujme ochrany svojich základných práv. Namietat' porušenie práv inej osoby môže iba zákonný zástupca takej osoby (m. m. II. ÚS 4/96, I. ÚS 171/07).

32. Sťažovateľka vo svojej podstate odkazom na právne závery obsiahnuté v rozhodnutí najvyššieho súdu (k tomu pozri bod 13 tohto uznesenia) argumentuje procesným nedostatkom v postupe okresného súdu. Neuvádza však bližšie, ako sa tento procesný nedostatok v postupe okresného súdu mal prejavit' v porušení jej základných práv a slobôd. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti prednáša len ničím nepodloženú hypotetickú domnienku o tom, že by žalobca mohol jej „nárok“ uznať za predpokladu, že by sa predmetnými podaniami sťažovateľky oboznámil. Táto argumentácia však nemá už len vzhľadom na protichodné postavenie strán v spore a s tým spojené protichodné záujmy svoju relevanciu.

33. Okrem toho obsahom základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny v relevantnej časti je právo konkrétnej fyzickej osoby alebo právnickej osoby vyjadriť sa k vykonávaným dôkazom (vyjadreniam a iným podaniam protistrany). Subjektom ochrany práva je tu teda tá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že sa v príslušnom konaní nemohla k vykonávaným dôkazom (podaniam a vyjadreniam) protistrany vyjadriť. Týmto subjektom tak už na prvý pohľad nemôže byť sťažovateľka, ale (len) žalobca, ktorému podania sťažovateľky neboli doručované. Zo všetkých uvedených dôvodov ústavný súd nezistil, že by medzi argumentáciou sťažovateľky a ňou namietaným porušením základných práv zaručených čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a postupom okresného súdu v napadnutom konaní a napadnutým uznesením

v tomto konaní vydaným bol vzťah príčinnej súvislosti, ktorý by odôvodňoval prijatie ústavnej sťažnosti v relevantnej časti na ďalšie konanie.

34. Z uvedených dôvodov ústavný súd časť ústavnej sťažnosti, ktorou sťažovateľka namieta porušenia základných práv zaručených čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu základných práv zaručených čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

35. Sťažovateľka odôvodňuje porušenie svojich práv na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie nepreskúmateľnosťou napadnutého uznesenia okresného súdu z dôvodu nevysporiadania sa okresného súdu s jej odvolacími námietkami. Namieta aj prísne formalistický prístup okresného súdu pri priznávaní sumy náhrady trov konania.

36. Opierajúc sa o východiská prezentované v predchádzajúcich častiach odôvodnenia tohto uznesenia (body 24 a 25 tohto uznesenia), ústavný súd posudzoval aj ústavnú sťažnosť sťažovateľky, pričom sa oboznámil s obsahom odôvodnenia napadnutého uznesenia okresného súdu, ktoré bolo podkladom pre právny záver o vecnej správnosti uznesenia okresného súdu vydaného vyšším súdnym úradníkom, ktorým bolo rozhodnuté o konkrétnej výške náhrady trov konania v prospech sťažovateľky. Ústavný súd dotknuté odôvodnenie napadnutého uznesenia okresného súdu a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, posudzoval v kontexte relevantnej právnej úpravy, ktorá bola v právnej veci sťažovateľky aplikovaná, vrátane zohľadnenia obsahu námietok, ktoré sťažovateľka v podanej sťažnosti formulovala.

37. Podľa ustanovenia § 251 CSP trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

V súlade s § 252 CSP každý platí výdavky, ktoré mu v konaní vzniknú.

V súlade s § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

38. Z obsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia okresného súdu vyplýva, že sťažovateľka v uplatnenej sťažnosti namietala nepriznanie odmeny za poradu s advokátom, právny rozbor veci a nahliadnutia do spisu, ako aj nepriznanie náhrady za cestovné a stratený čas. V sťažnosti dôvodila, že po skončení konania nie je povinná predložiť výpočet trov konania a doklady nákladov. V súlade s relevantnou právnou úpravou má povinnosť len všeobecný súd tieto trovy vyčíslieť, pričom úkony právneho zastúpenia sú zo spisu zistiteľné (body 18 až 25 tohto uznesenia).

39. Z obsahu napadnutého uznesenia vyplýva, že okresný súd sa ním so sťažnostnými námietkami sťažovateľky zaoberal a dostatočným spôsobom na tieto aj reagoval, keď v konkrétnostiach uviedol.

40. K námietke nepriznania odmeny za poradu advokáta (porada s advokátom 6. novembra 2009 v sume 53,49 € a režijný paušál) okresný súd predovšetkým zdôraznil, že ani sťažovateľka a ani jej právny zástupca v súlade so súdnou praxou nepredložili žiadny dôkaz hodnoverne preukazujúci uskutočnenie porady s klientom (bod 42 napadnutého uznesenia).

41. K nepriznaniu odmeny za právny rozbor veci okresný súd uviedol, že aj v tomto prípade chýba záznam o vykonaní úkonu. K nepriznaniu odmeny za nahliadnutie do spisu bolo zdôraznené, že uvedený úkon posudzoval podľa konkrétnych okolností, či možno tento úkon považovať za úkon právnej služby alebo nie. Za predpokladu, že posúdil nazretie do spisu ako jeho štúdium, odmenu priznal. Odmenu nepriznal za nahliadnutie do spisu 1. augusta 2012, keďže priznal odmenu za nahliadnutie do spisu 23. januára 2013, pričom v uvedenom medziobdobí sa v konaní neudialo nič, na základe čoho by tento úkon právnej služby bolo potrebné vykonať opakovane. Okresný súd nepriznal odmenu ani za nahliadnutie do spisu 23. augusta 2012, keďže tento úkon zo spisu nevyplýval, a nepriznal ani odmenu za ďalšie nahliadnutia do spisov v presne špecifikovaných

obdobíach z dôvodu, že ich jediným účelom bolo zaobstarávanie fotokópií strán spisu (bod 44 napadnutého uznesenia).

42. Nepriznanie náhrady za cestovné a stratu času okresný súd odôvodnil tým, že z vyúčtovania trov konania predložených okresnému súdu 21. apríla 2015 nijako nevyplývalo uplatnenie si nároku na náhradu za cestovné či nároku na náhradu za stratu času. Argumentoval ďalej tým, že nárok si advokát musí aj uplatniť, aby ho všeobecný súd mohol následne aj priznať. Podľa okresného súdu všetci právni zástupcovia sťažovateľky boli vyzvaní na vyčíslenie trov konania, pričom žiadny z nich si pre túto časť náhrady nárok neuplatnil. S poukazom na § 18 a nasl. zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov pritom okresný súd zdôraznil, že je povinnosťou advokáta pri výkone advokácie postupovať s odbornou starostlivosťou a predchádzať škode, ktorá by mohla klientovi vzniknúť (bod 45 napadnutého uznesenia).

43. Ústavný súd nespochybňuje, že za určitých okolností možno k záveru o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (obdobne čl. 36 ods. 1 listiny) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru dôjsť aj v súvislosti s námietkami sťažovateľov smerujúcimi proti časti rozhodnutia všeobecného súdu o náhrade trov súdneho konania (jej sumy). Vo všeobecnosti však platí, že rozhodnutie o náhrade trov konania nedosahuje spravidla samo osebe intenzitu predstavujúcu možnosť vyslovenia porušenia základných práv a slobôd bez ohľadu na to, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. Ústavný súd pri posudzovaní problematiky trov konania, t. j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickej, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k zrušeniu napadaného rozhodnutia o trovách konania sa uchýľuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces) extrémnym spôsobom alebo že bolo zasiahnuté aj iné základné právo (m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).

44. Pokiaľ ide o argumentáciu sťažovateľky prezentovanú v ústavnej sťažnosti, podľa ktorej sa postup okresného súdu vyznačuje predovšetkým v kontexte rozhodovania

o náhrade odmeny za konkrétne právne úkony prílišným formalizmom, ústavný súd zdôrazňuje, že každý jednotlivý úkon právnej služby musí byť pri rozhodovaní o sume priznanej náhrady posudzovaný samostatne so zreteľom na to, či išlo o odôvodnený a účelne vynaložený výdavok, ktorý strane sporu vznikol v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva (m. m. nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 207/2019). Ústavný súd v tomto smere odkazuje aj na znenie § 251 CSP, z ktorého uvedený názor ústavného súdu vyplýva.

45. Po oboznámení sa s relevantnými časťami napadnutého uznesenia okresného súdu ústavný súd konštatuje, že odôvodnenie v podstatných častiach prílišný formalizmus či svojvôľu pri rozhodovaní o výške náhrady trov nevykazuje. Naopak, okresný súd v napadnutom uznesení svoje stanovisko k jednotlivým sťažnostným námietkam sťažovateľky primerane a zároveň logicky zdôvodnil. Ústavný súd argumentáciu tvoriacu súčasť napadnutého uznesenia nemôže považovať za nesúladnú s limitmi sťažovateľkou označených práv. Ústavný súd je tak toho názoru, že okresný súd rozhodol vo veci výšky náhrady trov v intenciách zákona spôsobom, ktorý nesignalizuje žiaden závažný procesný exces a ani zásah do označených práv sťažovateľky, ktorých porušenie namieta.

46. Dôkazné bremeno v časti preukázania trov vzniknutých v príslušnom konaní leží na príslušnej strane v spore. Aj preto je vecou strany v spore, a nie všeobecného súdu o výške trov rozhodujúceho, aby vykonanie právneho úkonu a vynaloženie výdavkov naň riadnym spôsobom preukázal. Uvedený postup je nevyhnutný na to, aby následne všeobecný súd mohol v súlade s príslušnými ustanoveniami Civilného sporového poriadku rozhodnúť o tom, či takto uplatnené a preukázané výdavky sú zároveň odôvodnené a účelne vynaložené (§ 251 CSP). V opačnom prípade sa strana sporu vystavuje následkom aplikácie ustanovenia § 252 CSP, podľa ktorého každý platí výdavky, ktoré mu v konaní vzniknú.

47. Vzhľadom na čiastkové už uvedené závery hodnotí ústavný súd námietky sťažovateľky o porušení čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu a postupom predchádzajúcim jeho vydaniu ako zjavne neopodstatnené, čo je dôvodom na odmietnutie relevantnej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľky podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu práv zaručených čl. 2 ods. 3 písm. a), b) a c) medzinárodného paktu, čl. 13 dohovoru, čl. 20 ods. 1 a čl. 1 dodatkového protokolu

48. Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľka porušenie práv na účinný opravný prostriedok [čl. 2 ods. 3 písm. a), b) a c) medzinárodného paktu a čl. 13 dohovoru] a práva hmotnoprávneho charakteru podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu namieta v príčinnej súvislosti s právom na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie, ktorých porušenie ústavný súd nezistil, nie je daná žiadna možnosť porušenia označených práv, realnosť ktorej by mal ústavný súd preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie.

49. Z uvedeného dôvodu ústavný súd časť ústavnej sťažnosti, ktorou sťažovateľka namieta porušenie práv zaručených čl. 2 ods. 3 písm. a), b) a c) medzinárodného paktu, čl. 13 dohovoru, čl. 20 ods. 1 a čl. 1 dodatkového protokolu postupom okresného súdu v napadnutom konaní a napadnutým uznesením vydaným v tomto konaní, odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

50. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi v nej uplatnenými.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. júla 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu